Innokylän Innovaatiofoorumi 16.9.2026
Tulevaisuustarina -koosteet

Tarinoiden koostaminen

Myöhemmin dokumentissa olevat kertomukset noudattavat samaa kolmiportaista rakennetta: ensin tiivistetään ryhmien keskusteluista nouseva heikko signaali ja sen mahdollinen merkitys, sitten muutos kuvataan konkreettisena arjen hetkenä vuonna 2046 ja lopuksi kootaan sen vaikutukset yksilön, lähiyhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Tarinoiden tietopohjana ovat Miro-alustalle Innokylän Innovaatiofoorumissa 16.9.2026 työskentelyn aikana kootut ryhmien kirjaukset. Tekoälyä hyödynnettiin aineiston jäsentämisessä, samankaltaisten näkemysten yhdistämisessä sekä yhtenäisen tarinarakenteen ja luonnosten tuottamisessa. Lopullisia tarinoita muokattiin ja viimeisteltiin ihmistyönä, jotta ne vastaavat ryhmien kirjauksia ja säilyttävät niiden keskeiset näkökulmat.

Tarinoiden rakenne

Jokainen tarina rakentuu kolmesta selkeästä osasta. Sama rakenne auttaa lukijaa erottamaan tarinat toisistaan ja vertaamaan, miten eri heikot signaalit muuttuvat tulevaisuuden arjen kuvauksiksi ja vaikutuksiksi.

1. Heikko signaali – mitä voisi tarkoittaa?

Tiivistä ryhmien keskustelusta, mitä kyseinen heikko signaali voisi tarkoittaa tämän tarinan näkökulmasta. Kuvaa, millaisia havaintoja, huolia, mahdollisuuksia tai muutossuuntia keskustelussa nousi esiin.

2. Hetki arjesta vuonna 2046

Kuvaa konkreettinen hetki tulevaisuuden arjesta: päähenkilö, paikka ja tilanne. Kerro, miten muutos näkyy ihmisen elämässä, mitä hänen ympärillään tapahtuu ja miltä palvelut, yhteisö tai teknologia tuntuvat käytännössä.

3. Vaikutukset

Kuvaa, mitä tarinan muutos merkitsee yksilölle, perheelle tai lähiyhteisölle sekä yhteiskunnalle. Kirjoita vaikutukset tiiviisti ja konkreettisesti: mikä helpottuu, mikä vahvistuu, mikä vähenee ja millainen uusi toimintatapa vakiintuu.

Tulevaisuustarinat vuodelta 2046 näyttävät, miltä arki tuntuu, kun apu ja turva löytävät ihmisen ajoissa. Jokaisessa tarinassa järjestelmät, ihmiset ja teknologia toimivat yhdessä niin, että elämä saa suunnan ja toivon.

Tarina 1: Lapset ja nuoret – Onni

1. Heikko signaali – mitä voisi tarkoittaa?

Perheen talousvaikeudet, palveluiden myöhäinen reagointi ja nuorten syrjäytymisen kasautuvat riskit voivat johtaa poluille, joissa turvattomuus, asunnottomuus ja koulutuksen keskeytyminen vahvistavat toisiaan.

2. Hetki arjesta vuonna 2046

Onni, 18, istuu kotisohvalla kavereidensa kanssa. Olohuoneessa soi musiikki hiljaa taustalla, jääkaapista on haettu limua ja viikonlopun suunnitelmat kulkevat puheissa kevyinä ja itsestään selvinä. Onni huomaa ajattelevansa hetken, miten tavalliselta kaikki tuntuu – ja juuri siksi arvokkaalta. Kymmenen vuotta aiemmin perheen talous oli horjunut, laskut kasaantuivat ja äidin jaksaminen oli koetuksella. Digijärjestelmä tunnisti riskin varhain, koska samankaltaiset polut olivat aiemmin johtaneet nuorten kohdalla asunnottomuuteen ja koulutuksen keskeytymiseen. Äiti painoi “hyväksy”-nappia, ja talousneuvonta, arjen tuki sekä käytännön apu tulivat kotiin ennen kuin tilanne muuttui kriisiksi. Nyt Onnilla on oma paikka, turvalliset rajat ja tunne siitä, että tulevaisuus kuuluu myös hänelle.

3. Vaikutukset

Onnin elämässä varhainen tuki näkyy tavallisena, hyvänä nuoruutena: ei syrjäytymistä, ei asunnottomuutta, vaan ystäviä, arkea ja tulevaisuuden suunnitelmia. Perhe saa apua ennen kuin ongelmat kasautuvat, ja yhteiskunta säästää, kun raskaita korjaavia palveluja tarvitaan vähemmän.

Tarina 2: Työikäiset – Vire

1. Heikko signaali – mitä voisi tarkoittaa?

Arjen sensorit ja kotona kerättävä terveysdata voivat siirtää terveydenhuollon painopistettä sairauden hoidosta varhaiseen tunnistamiseen, jos tieto kulkee luvallisesti ja oikea-aikaisesti ammattilaisille.

2. Hetki arjesta vuonna 2046

Vire pysähtyy aamukahvin äärellä ja vilkaisee olohuoneen pientä kameraa, joka tekee hänen luvallaan päivittäisen terveysarvion. Kamera ei tunnu valvonnalta, vaan osalta arkista turvallisuutta, samalla tavalla kuin palovaroitin katossa. Tänä aamuna järjestelmä havaitsee hienovaraisia muutoksia hengityksessä, ihon sävyssä ja liikkeen rytmissä – varhaisia merkkejä sydämen vajaatoiminnasta. Vire saa ilmoituksen ja varmistaa luvan tiedonsiirtoon. Hyvinvointiasema reagoi minuuteissa: aika varataan, labrat ja kevyet testit hoituvat kiertävässä yksikössä ja tarkempi diagnostiikka järjestyy isommassa yksikössä saman päivän aikana. Hoito alkaa ennen kuin Vire tuntee itseään vakavasti sairaaksi, ja ennen kuin vaurio ehtii syntyä.

3. Vaikutukset

Vire välttää pitkän sairausloman, kajoavat toimenpiteet ja raskaan kuntoutuspolun. Arki jatkuu kevyemmin, luottamus palveluihin vahvistuu ja terveydenhuollon kustannukset pienenevät, kun vakavat tilanteet ehkäistään ajoissa.

Tarina 3: Mielenterveys ja päihteet – Toivo

1. Heikko signaali – mitä voisi tarkoittaa?

Pitkät välimatkat, päihdeongelmat, mielenterveyden haasteet ja etuusbyrokratia voivat katkaista tuen juuri silloin, kun ihminen tarvitsisi selkeän kokonaisuuden ja rinnalla kulkevaa apua.

2. Hetki arjesta vuonna 2046

Havukylän aamu on hiljainen, kun Toivon puhelin piippaa keittiönpöydällä. Tekoälyohjaaja toivottaa huomenet, muistuttaa aamupalasta ja avaa päivän niin, ettei Toivo joudu itse kokoamaan kaikkea mielessään. Kaksi vuotta sitten sama ohjaaja kokosi hänelle selkeän palvelukokonaisuuden: arjen valmentajan, talousvalmentajan, päihteettömyyspolun kannustajineen, huolivalmentajan ja virtuaalisen vertaisryhmän. Vertaisryhmästä tuli erityisen tärkeä, koska lähimpään palvelupisteeseen on pitkä matka ja talvella keli voi sulkea tien pitkäksi aikaa. Rutiinipäätökset ja etuudet hoituvat automaattisesti; Toivon ei tarvitse jonottaa, selittää tai pelätä paperin katoamista. Kun

tarvitaan ihmistä, ammattilainen tulee kylälle, istuu samaan pöytään ja auttaa seuraavan askeleen eteenpäin.

3. Vaikutukset

Toivon arki sujuvoituu ja kuntoutuminen etenee askel kerrallaan. Yksilölle tämä merkitsee toimintakyvyn vahvistumista ja toivoa, yhteisölle parempaa kiinnittymistä sekä yhteiskunnalle vähemmän katkeavia palvelupolkuja ja vähäisempää raskaiden kriisipalvelujen tarvetta.

Tarina 4: Päihteet ja mielenterveys – Rauha

1. Heikko signaali – mitä voisi tarkoittaa?

Väkivallan, asunnottomuuden uhan, taloudellisen epävarmuuden ja päihde- tai mielenterveyshaasteiden kasautuminen voi viedä ihmiseltä nopeasti turvallisuuden ja toimijuuden, jos palveluissa ei huomioida ihmisen elämän kokonaisuutta.

2. Hetki arjesta vuonna 2046

Rauha seisoo hetken ikkunan ääressä ja katsoo oman kotinsa pihalle. Aamun valo osuu keittiönpöytään, työpäivä alkaa vasta tunnin kuluttua. Kuuma tee ehtii vielä jäähtyä rauhassa. Työ, taloudellinen turva ja omannäköinen arki pitävät mielen vakaana tavalla, jota Rauha ei ennen pitänyt mahdollisena. Kaksikymmentä vuotta sitten hän eli tilanteessa, jossa väkivalta, asunnottomuuden uhka ja jatkuva epävarmuus veivät valtavasti voimia joka päivä. Silloin apu tuli ajoissa: järjestelmä tunnisti riskin, eikä Rauhaa lähetetty luukulta toiselle. Neuvola, varhaiskasvatus, koulu ja sosiaalipalvelut toimivat yhtenä tiiminä ja näkivät koko perheen tilanteen. Rauha sai vertaistukea ihmisiltä, jotka ymmärsivät, ja myöhemmin hänestä tuli itse rinnallakulkija muille.

3. Vaikutukset

Rauhan elämä on väkivallaton ja turvallinen. Varhainen tuki katkaisee ylisukupolvisia riskiketjuja, vahvistaa perheiden arkea ja vähentää yhteiskunnan tarvetta korjaaville sekä kalliille palveluille.

Tarina 5: Digiosallisuus – Aili

1. Heikko signaali – mitä voisi tarkoittaa?

Digipalveluiden yleistyminen voi kaventaa itsemääräämisoikeutta, jos asiointi muuttuu käytännössä pakollisesti digitaaliseksi ja ihmiset joutuvat turvautumaan läheisten salasanoihin tai puolesta asiointiin.

2. Hetki arjesta vuonna 2046

Aamupäivän aurinko lämmittää Koivutorin aukiota, kun 79-vuotias Aili laskee kangaskassinsa asiointiluukun tiskille. Kassissa on paperinen Seniori-Koivula-opas, silmälasit ja huolellisesti taiteltu ajanvarauslappu. Aili on varannut ikäneuvolan määräaikaistarkastuksen ajan oppaan avulla ja vahvistaa ajan tutun Sarin kanssa kasvotusten. Lomakkeet täytetään selkeästi, mustekynällä ja rauhallisessa tahdissa, ilman pakollista älypuhelinta tai salasanojen muistamista. Vieressä nuorempi pariskunta hoitaa samaa asiaa tabletilla, ja Aili huomaa hymyilevänsä: Nykyisin digipalvelu on käytössä niille, joille se sopii, mutta se ei ole ainoa reitti. Hän lähtee tiskiltä ajan kanssa, jonka ymmärtää ja johon hän itse suostui.

3. Vaikutukset

Ailin oma elämä pysyy omissa käsissä. Selkeä, monikanavainen asiointi vahvistaa yhdenvertaisuutta, vähentää digisyrjäytymistä ja rakentaa luottamusta palveluihin. Samalla digitaaliset vaihtoehdot säilyvät niille, jotka hyötyvät niistä.

Tarina 6: Perhevapaat ja jaettu vanhemmuus – Ilmo ja Sointu

1. Heikko signaali – mitä voisi tarkoittaa?

Isien perhevapaiden käyttö voi edelleen törmätä työelämän asenteisiin, urapelkoihin ja sukupuolittuneisiin odotuksiin, vaikka perhevapaa on muodollisesti kaikkien vanhempien oikeus.

2. Hetki arjesta vuonna 2046

Torstai alkaa Merilahden Rannassa, jossa meri näkyy perhehubin suurista ikkunoista ja lasten äänet kuuluvat vaimeasti työtilan puolelle. Ilmo aloittaa kuuden tunnin työvuoron hubilta käsin, koska iltapäivällä on neuvolakäynti ja perheen arki vaatii joustoa. Työnantaja tarjoaa lastenhoitoa asiakastyöpajan ajaksi, eikä järjestelyä tarvitse selitellä poikkeuksena. HR:n automaattinen muistutus kertoo, että perhevapaa on myös isän oikeus ja vastuu – ei urariski eikä erityisjärjestely. Samaan aikaan Sointu

osallistuu omassa työssään päätöksentekoon työelämän tasa-arvosta, ja huomaa omassa perheessään saman muutoksen: läheishoiva, kotityö ja vanhemmuus eivät enää kasaudu yhdelle, vaan niistä neuvotellaan näkyvästi ja avoimesti.

3. Vaikutukset

Perheiden arki kevenee, isien hoivavastuu normalisoituu ja äitien työmarkkina-asema vahvistuu. Työpaikoilla urakehitys ei katkea perhevapaisiin, syntyvyys saa tukea ja hoivan arvo näkyy myös taloudellisissa rakenteissa. Muutos synnyttää vastaliikkeitä, mutta jaetusta vanhemmuudesta tulee uusi normaali.

Tarina 7: Mielenterveys ja päihteet – Valo

1. Heikko signaali – mitä voisi tarkoittaa?

Mielenterveys- ja päihdepalvelut ovat usein erillisiä, määräaikaan sidottuja ja vaikeasti saavutettavia juuri kriisin hetkellä. Kun ihminen joutuu odottamaan, soittamaan uudelleen tai kertomaan tarinansa moneen kertaan, toivo voi katketa.

2. Hetki arjesta vuonna 2046

On sunnuntaiyö, ja kaupungin kadut ovat hiljaiset sateen jälkeen. Valo, 27, saapuu Hyvinvointipisteeseen päihtyneenä ja paniikkikohtauksen partaalla, takki auki ja puhelin kädessä puristettuna. Ovella ei kysytä, minne hänen pitäisi mennä tai onko hänellä oikea lähete, vaan mitä hän tarvitsee juuri nyt. Digipäivystäjä tekee nopean arvioinnin rauhallisin kysymyksin, ja Valo ohjautuu suoraan huoneeseen, jossa etäyhteydellä odottaa psykiatri ja vieressä istuu päihdetyöntekijä. Kukaan ei jaa hänen hätäänsä eri jonoihin. Kriisi-interventio, päihdetuki, hätätuki ja seuraavan päivän kontakti sovitaan yhdessä keskustelussa niin, että Valo ymmärtää, mitä tapahtuu seuraavaksi.

3. Vaikutukset

Valo ei jää yön yli yksin. Moniammatillinen tiimi hoitaa kokonaisuuden yhdellä kertaa, asiakkaalle on yksi reitti ja tieto kulkee samassa järjestelmässä. Itsemurhakuolleisuus vähenee, päivystyskäynnit harvenevat ja yhteiskunta säästää, kun apu saadaan heti eikä siiloissa.

Tarina 8: Nuorten vetäytyminen – Aava

1. Heikko signaali – mitä voisi tarkoittaa?

Nuorten vetäytymisen ensimerkit näkyvät usein pieninä muutoksina: poissaoloina, palauttamattomina tehtävinä, yksinäisyytenä, univaikeuksina ja harrastuksista katoamisena. Jos signaalit jäävät erillisiksi, tuki tulee liian myöhään.

2. Hetki arjesta vuonna 2046

Aavan opettaja huomaa ensin pienet merkit: tehtäviä jää palauttamatta, kamerakuva ei avaudu verkko-opetuksessa ja viestit muuttuvat lyhyiksi. Yksinään mikään ei näyttäisi hätähuudolta, mutta tunnistusjärjestelmä yhdistää kouluterveydenhoitajan, nuorisotilan ohjaajan ja opettajan havainnot. Aava kutsutaan kevytreppariin nuorten olohuoneelle, paikkaan, jossa ei haise virastolta eikä tunnu siltä, että kaikki katsoisivat ongelmana. Vastassa ovat Sara, naapuruston vapaaehtoinen rinnallakulkija, ja kouluterveydenhoitaja. Keskustelu käydään rauhassa ilman diagnooseja ja kiirettä. Yhdessä sovitaan uniryhmästä, pelikerhosta, yhteisestä ruokailusta ja perheen arjen tuesta, jotta Aava voi palata mukaan pienin askelin.

3. Vaikutukset

Aava palaa kouluun osa-aikaisesti, löytää kavereita ja uskaltaa pyytää apua. Perhe saa tukea ennen kriisiä, ja yhteiskunnassa opintojen keskeytykset sekä syrjäytymisen riskit vähenevät. Yhteisöllinen kulttuuri vahvistuu: ketään ei jätetä yksin.

Tarina 9: Rokoteluottamus ja disinformaatio – Säde ja Kuura

1. Heikko signaali – mitä voisi tarkoittaa?

Rokotekattavuus voi heikentyä, jos disinformaatio, polarisaatio ja luottamuksen mureneminen saavat perheet epäröimään. Samalla rokotuksiin liittyvät pelot ja epäselvä viestintä voivat kasvattaa eroja eri väestöryhmien välillä.

2. Hetki arjesta vuonna 2046

Säde saapuu 8-vuotiaan Kuuran kanssa neuvolaan Kallioniityssä sateisena iltapäivänä. Uusi neuvola tuntuu enemmän leikkihuoneelta kuin vastaanotolta: seinällä vaihtuvat rauhalliset kuvat, odotustilassa saa koskea ja kysyä, eikä kukaan kiirehdi heti eteenpäin. Tietokaveri-näyttö vastaa Säteen kysymyksiin selkokielellä ja näyttää, mistä tieto on peräisin. Kuura inhoaa neuloja ja puristaa äidin hihaa, mutta mikrojet-rokote annetaan lämpenevällä iholapulla, melkein huomaamatta. Kun rokotekierroksesta

leviää pelkoa herättävä viesti, Tietokaveri tunnistaa vaikuttamisen, näyttää lähdeanalyysin ja avaa THL:n sekä paikallisen neuvolan vastauksen ymmärrettävästi. Säde ei tunne itseään syyllistetyksi, vaan saa tilaa kysyä loppuun asti.

3. Vaikutukset

Kuura saa myönteisen kokemuksen terveydenhuollosta ja Säde kokee tulleensa kuulluksi. Perhe saa tiedot omaan arkeensa sopivina, ja yhteiskunnassa pandemioiden vaikutukset jäävät vähäisiksi. Disinformaatioyritykset kuihtuvat, kun viranomaiset, neuvolaverkosto ja tekoälyagentit reagoivat yhdessä.

Tarina 10: Työ ja läheishoiva – Helmi

1. Heikko signaali – mitä voisi tarkoittaa?

Työikäisten läheishoivaajien vastuu kasvaa, kun ikääntyneitä vanhempia ja muita läheisiä hoivataan yhä enemmän kotona. Jos työ, hoiva ja taloudellinen turva eivät sovi yhteen, riski uupua kasvaa.

2. Hetki arjesta vuonna 2046

Helmi, 43, aloittaa aamun keittiönpöydän ääressä sovelluksesta, jossa digi-toiminnanohjaus näyttää päivän hoiva- ja työrytmin yhdellä näkymällä. Kello 9–11 on merkitty hoivaikkunaksi äidin insuliinin seurannalle ja fysioterapialle. Veli Olli on lisännyt ilta-ajan, ja järjestelmä jakaa kompensaation heidän välilleen ilman erillisiä hakemuksia. Työnantajan järjestelmä huomioi hoivaikkunan automaattisesti, kotihoito saapuu ajallaan ja Helmi saa video-ohjeet sekä chat-yhteyden sairaanhoitajaan, jos jokin askarruttaa. Hän ei joudu valitsemaan töiden, äidin hoivan ja oman jaksamisen välillä yhtä yksin kuin aiemmin. Iltapäivällä Helmi palaa töihin, ja hoiva-aika kompensoituu hoivasaldosta tavalla, joka näkyy myös palkassa ja eläketurvassa.

3. Vaikutukset

Helmin jaksaminen paranee, taloudellinen turva säilyy ja hoiva jakautuu reilummin perheessä. Työpaikat pystyvät pitämään osaajat työssä, sairauspoissaolot vähenevät ja yhteiskunta hyötyy, kun yhden luukun tuki vähentää hallinnollista kuormaa sekä uupumusta.

Tarina 11: Kotoutuminen ja osallisuus – Nadia

1. Heikko signaali – mitä voisi tarkoittaa?

Kotoutuminen voi jäädä hajanaiseksi, jos terveys, kieli, työllisyys, perhepalvelut ja osallisuus kulkevat erillisinä polkuina. Asenteiden kiristyminen ja resurssien epätasaisuus voivat lisätä syrjäytymisen riskiä.

2. Hetki arjesta vuonna 2046

Nadia, 34, avaa aamulla OmaKoto-sovelluksen ja näkee viikkonsa yhdellä selkeällä näkymällä. Siellä ovat työharjoitteluvuoro kaupungin kiertotalouskeskuksessa, kielikahvila lähikirjastossa ja lapsen varhaiskasvatuksen perheohjaajan kotikäynti. Sovellus ei vain listaa palveluja, vaan auttaa Nadiaa ymmärtämään, miten ne liittyvät toisiinsa ja mitä hänen kannattaa tehdä seuraavaksi. Terveysasemalla hän tapaa monialaisen tiimin samassa huoneessa: terveydenhoitajan, työllisyysohjaajan ja perhepalveluiden työntekijän. Tiimi huomaa stressin lisääntyneen ja ohjaa hänet matalan kynnyksen mielenterveysryhmään ilman uutta jonotusta. Illalla naapuruston kummi auttaa ansioluettelon muokkauksessa, ja viikon lopussa Nadia saa määräaikaisen työn, jonka ensimmäinen työpäivä merkitään sovellukseen yhdessä lastenhoitojärjestelyjen kanssa.

3. Vaikutukset

Nadian toimijuus, terveys, kielitaito ja työllistyminen vahvistuvat. Perhe saa tukea varhain, ja yhteiskunnassa luottamus kasvaa, syrjäytymisen riskit pienenevät ja työvoimapula kevenee. Kotoutuminen nähdään yhteisenä investointina.

Tarina 12: Tiede arjen kompassina – Saaga

1. Heikko signaali – mitä voisi tarkoittaa?

Nykyhetkessä tutkimustiedon uskottavuutta horjuttaa politisoituminen: rokotetutkimusta kyseenalaistetaan, tutkimusrahoitusta leikataan ja asiantuntijoita syrjäytetään. Tämä voi johtaa päätöksiin, joissa yksittäisten poliitikkojen mielipiteet ohittavat näytön ja pitkäjänteisen työn.

Vuoteen 2046 mennessä Suomi vastasi tähän perustamalla poliittisesti riippumattoman parlamentaarisen Tutkimus- ja tiedekomitean. Se asettaa julkisesti rahoitetun tutkimuksen strategiset painopisteet, tekee linjaukset avoimesti ja perustelee ne. Tutkimuslaitosten autonomiaa ja vakiintuneita rahoituksen ohjausmenettelyjä kunnioitetaan, ja vahva perustutkimusrahoitus muodostaa kivijalan,

jonka päälle voidaan rakentaa erillisrahoitusta ajankohtaisiin kysymyksiin. Tieteenfilosofia ja tutkitun tiedon perusteet kuuluvat perusopetukseen, ja avoin julkinen keskustelu siitä, mitä tutkimusta tuetaan ja miksi, on arkea.

2. Hetki arjesta vuonna 2046

Lähdevaaran lokakuinen aamu. Saaga, 9.-luokan opettaja, avaa luokassa seinänäytön. Näytölle avautuu TutkimusTikTok: kolmen minuutin video, jossa ilmastopolitiikan professori selittää, miksi viime viikolla julkaistu päätös kaupunkien viherhankkeista perustuu kymmenen vuoden pitkittäistutkimukseen. Videon perässä on linkki avoimeen dataan ja lyhyt komitean lausunto.

Saagan puhelimeen kilahtaa ilmoitus: kaupunginvaltuuston aamukokouksessa käytetään päätösmuistiossa samaa tutkimusaineistoa. Yksittäinen valtuutettu yrittää ehdottaa oikaisua, mutta järjestelmä edellyttää moniportaisen arvioinnin ja riippumattoman lausunnon – kenenkään yhden mielipide ei riitä. Luokassa oppilaat arvioivat videon väitteitä: kuka tuotti datan, millä menetelmillä, mitä epävarmuuksia on? Vierailijana Teamsissa on nuori tutkija, jolla on kymmeniä tuhansia seuraajia – ei viihdevaikuttaja, vaan influensseri, joka tekee selkokielisiä tutkimuskoosteita.

Iltapäivällä Saaga kävelee kotiin ohi kampuksen, jossa yhteinen työtila kuhisee: yliopiston, tutkimuslaitoksen ja kaupungin asiantuntijat rakentavat mallia terveyskeskusten jonojen purkuun. Hitaasti kyteneet, pitkäkestoiset tutkimusohjelmat tuottavat ennakoitavia tuloksia, ja niistä syntyy päätöksiä, jotka dokumentoidaan samaan avoimeen portaaliin.

3. Vaikutukset

Yksilölle ja yhteisölle: Arki selkeytyy, kun päätösten perustelut ovat yhden klikkauksen päässä. Luottamus vahvistuu, medialukutaito ja tutkimusymmärrys kasvavat jo koulusta lähtien. Asiantuntijoiden ääni on helposti saavutettavissa.

Yhteiskunnalle: Henkilöriippuvainen poukkoilu vähenee. Vakiintuu toimintatapa, jossa komitea linjaa, autonomiaa kunnioitetaan, aiempi tutkimus hyödynnetään, ja politiikka rakentuu tutkittuun tietoon – yhteistyössä tutkimuslaitosten, yliopistojen ja päättäjien kesken. Pitkäjänteinen rahoitus mahdollistaa ennakoitavan, “hitaan” tutkimuksen ja paremmat päätökset.

Tarina 13: Hyvinvointidata ja yhteisöt – Taimi

1. Heikko signaali – mitä voisi tarkoittaa?

Arjen älylaitteet, julkiset sensorit ja sovellukset voivat siirtää hyvinvoinnin tuen painopistettä hoitoon hakeutumisesta jatkuvaan, yhteisölähtöiseen seurantaan. Mahdollisuus on suuri, jos dataa käytetään tasa-arvoisesti, läpinäkyvästi ja ammattilaisten tulkitsemana; riski taas syntyy, jos seuranta koetaan pakoksi, yksilöä syyllistäväksi tai liian laajaksi.

2. Hetki arjesta vuonna 2046

Aamu alkaa kaupunginosan torilla, jossa 44-vuotias Taimi pysähtyy yhteisön hyvinvointinäytön äärelle. Näyttö kertoo, että naapuruston unipisteet ovat laskeneet sateisen viikon aikana ja ehdottaa yhteistä iltakävelykerhoa sisähalleissa. Samalla Taimi saa puhelimeensa selkeän ja lempeän viestin: alueen hyvinvointitiimi on huomannut useiden asukkaiden datassa lievän kuormitustrendin, jossa stressi ja vähäinen ulkoilu liittyvät toisiinsa. Viesti tarjoaa mahdollisuutta osallistua torstain ryhmäkeskusteluun kirjastolla, mutta siinä on myös helppo vaihtoehto kieltäytyä tai siirtää kutsu myöhemmäksi. Taimi käyttää kunnan lainaamaa laitetta ja on antanut luvan jakaa perusaktiivisuustietonsa väestötasoisesti. Kirjastolla hoitaja, liikunnanohjaaja ja yhteisötyöntekijä suunnittelevat yhdessä Taimin ja muiden asukkaiden kanssa kävelybussin reitin puistoihin, joissa ilmanlaatu on parhaimmillaan. Kukaan ei syyllistä yksilöä, vaan huomio kääntyy arjen toimiviin ratkaisuihin, ympäristöön ja yhteisön tukeen.

3. Vaikutukset

Taimin arjessa tuki tulee oikeaan aikaan ilman jatkuvia klinikkakäyntejä tai syyllistäviä viestejä. Hallinnan tunne vahvistuu, koska suostumus on vapaaehtoinen ja sen voi perua helposti. Lähiyhteisö hyötyy yhteisistä palveluista, laitelainoista, ryhmistä ja ympäristöön perustuvista ratkaisuista, jotka vähentävät stigmaa ja lisäävät osallisuutta. Yhteiskunnassa terveyseroja kavennetaan, turhia hoitokäyntejä vähennetään ja hyvinvoinnin edistäminen vakiintuu lainsäädäntöön nojaavaksi, ammattilaisvetoisesti tulkituksi ja yhteisölähtöiseksi toimintatavaksi.